

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ У СВІТЛІ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ

У даній статті розглядається динаміка та місце України у міжнародних інвестиційних рейтингах та їх вплив на залучення іноземних інвестиційних потоків.

Ключові слова: іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, міжнародні інвестиційні рейтинги, інвестиційний імідж.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день іноземні інвестиції можуть стати основою не лише повернення до високих темпів росту виробництва, а й істотного прискорення інноваційного відновлення української економіки. Проте аналіз динаміки і місця України у міжнародних інвестиційних рейтингах на сьогоднішній день потенційним іноземним інвестором не сприяє інвестиційній привабливості, а тільки понижує інвестиційний імідж держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання залучення іноземних інвестицій широко висвітлені в працях таких економістів, як А. С. Музиченка, Г. В. Козаченка, А. А. Пересади, Ф. В. Федоренка, В.Г. Андрійчука, О.Г. Білоруса, Б.В. Губського, В. П. Савчука та інших. У їхніх працях продемонстровано, що саме іноземні інвестиції є рушійним фактором розвитку вітчизняного виробництва та головним механізмом інтеграції національної економіки у світове господарство.

Постановка завдання. Висвітлення та аналіз потенційних можливостей залучення іноземних інвестицій та особливостей покращення інвестиційного іміджу у світлі міжнародних рейтингів є одним із ключових завдань економіки України.

Виклад основного матеріалу. Важливість питання щодо залучення прямих інвестицій в економіку України продиктована стрімким нарощуванням негативних тенденцій в інвестиційному секторі країни (відсутність мотивацій до інвестування, недостатнє нагромадження ресурсів практично усіма основними групами інвесторів, їх відокремленість від сучасних потреб економіки, широкі масштаби відтоку капіталу за кордон тощо). Несприятливий інвестиційний клімат (нестабільна економічна ситуація в країні, уповільнення економічних реформ, високий рівень оподаткування підприємств, зростання злочинів в економічній сфері, низький рівень розвитку інфраструктури, нестабільність законодавства, корупція, низька купівельна спроможність населення, високий рівень ризику) є основною перешкодою у залученні значних інвестицій [2].

Для усунення цих недоліків та з метою заохочення інвесторів працювати в Україні необхідно, перш за все, забезпечити однакові умови діяльності місцевих та іноземних компаній, створити широке поле для чесної конкуренції та ефективно антимонопольне законодавство, гарантоване урядом і правовою системою. Тому, варто зазначити, що врахування результатів рейтингів є вкрай необхідним при розробці і реалізації державної фінансової політики та економічних реформ.

Дані таблиці 1 показують, що у 2011 році в порівнянні з 2008 Україна демонструє різке падіння і регрес у всіх світових рейтингах. Найперше варто відзначити, що у 2011 році Україна – четверта у десятці найгірших світових економік, пропусти-

вши вперед Мадагаскар, Вірменію і Гвінею. Це пояснюється складною системою регулювання, слабким управлінням, невиконанням рішень суду і корупцією. Про незадовільну економічну ситуацію в країні говорять й інші міжнародні організації. Найбільше позицій втратила Україна у рейтингу економічної свободи. За даними дослідження, Україна посіла 164-те місце в рейтингу економічних свобод – 2011 року серед 179 країн світу, опинившись між Узбекистаном та Чадом. Даний показник є останнім серед 43 європейських держав. Причинами падіння індексу економічної свободи в Україні аналітики фонду вважають недосконалу регуляторну політику, втручання уряду, монетарну політику, малий обсяг інвестицій, нерегульоване право власності, корупцію та фінансову політику [3].

Таблиця 1. Аналіз динаміки місця України в міжнародних інвестиційних рейтингах

Міжнародна організація	Назва рейтингу	Місце України в рейтингу				Абсолютна зміна (2011/2008+,-)
		2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	
«Forbes»	Десять найгірших економік світу	-	-	-	4 з 10	включена вперше
World Economic Forum	Індекс глобальної конкурентоспроможності	73 з 131	72 з 134	89 з 133	82 з 144	-9 позицій
Heritage Foundation	Індекс економічної свободи	133 з 157	152 з 167	162 з 179	164 з 179	-31 позиція
Transparency International	Індекс сприйняття корупції	118 з 180	146 з 180	134 з 178	144 з 174	-26 позицій
Institute for Management Development	Індекс конкурентоспроможності економіки	46 з 55	54 з 55	57 з 57	57 з 58	-11 позицій
World Bank	Індекс ведення бізнесу	118 з 179	145 з 176	142 з 178	145 з 183	-27 позицій

Занепокоєння викликає те, що Україна продовжує опускатися в рейтингу ведення бізнесу, знизившись на 3 позиції у 2011 році і посіла 145-те місце із 183 присутніх у рейтингу, розташувавшись між Сирією і Гамбією. Серед країн СНД у цьому рейтингу Україна знаходиться на передостанньому місці, залишивши позаду лише Узбекистан [4]. За індексом сприйняття корупції, Україна посідає 144-те місце, втративши 26 позицій в порівнянні з 2008 роком та 10 позицій в порівнянні з попереднім 2010 роком. Гірші показники у Росії, Таджикистану, Киргизстану, Туркменістану і Узбекистану. Це підкреслює надзвичайно високий рівень корупції серед країн колишнього СРСР. Основними причинами даної оцінки експертів в Україні вважаються проблема недосконалого законодавчого забезпечення; невиконання існуючих законів; неефективність взаємодії елементів системи доброчесності, брак фінансових та людських ресурсів для боротьби з корупцією тощо [5].

Аналіз динаміки і місця України у міжнародних рейтингах накладає свій негативний відбиток на обсяг іноземних інвестицій. Ми можемо констатувати, що обсяги іноземних інвестицій не відповідають потребам і можливостям економіки України. На початок 1996 р. в економіку України залучено прямих інвестицій на суму 897 млн. дол., у 2007 році – 21607,3 млн. дол., а у 2011 році вже 44708,0 млн. дол. (табл. 2).

Таблиця 2. Прямі іноземні інвестиції в Україну за видами економічної діяльності*

	2009 рік		2010 рік		2011 рік	
	млн. дол.	%	млн. дол.	%	млн. дол.	%
Усього	35616,4	100	40053,0	100	44708,0	100
Сільське господарство	813,3	2,3	793,0	2,0	833,7	1,9
Промисловість	12469,7	35,0	13276,4	33,1	14042,6	31,4
Будівництво	1936,6	5,4	2206,0	5,5	2339,2	5,2
Торгівля	3708,5	10,4	4316,6	10,8	4764,5	10,7
Діяльність транспорту та зв'язку	1567,6	4,4	1626,5	4,1	1711,2	3,8
Фінансова діяльність	10496,1	29,5	12431,0	31,0	15059,5	33,7

*Джерело: [1]

Незважаючи на позитивну динаміку, абсолютний розмір прямих іноземних інвестицій не відповідає можливостям і потребам України. Іноземні інвестори ще погано знають ринок капіталу України, а крім того, їх відвертають такі реалії нашого життя, як недосконалість законодавства і часті зміни законів, і постанов, існування тіньового сектора в економіці, корумпованість частини чиновництва.

Висновки. Таким чином, однією з передумов стабільного економічного розвитку країни та її регіонів є формування та підтримка у потенційних інвесторів сприятливого інвестиційного іміджу. Покращення інвестиційної привабливості можна досягнути лише шляхом рішучих, комплексних, прозорих і послідовних ринкових реформ, які дадуть поштовх до нової підприємницької ініціативи, створять конкурентне середовище й дадуть економіці стимул для ефективного розвитку.

Список використаних джерел

1. Державний комітет статистики України. Офіційний сайт. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Скопенко Н. Прямі іноземні інвестиції в АПК: переваги, недоліки, ризики / Н. Скопенко // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – №2. – С. 58-62.
3. 2011 Index v Economic Freedom. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.heritage.org>.
4. Economy Ratings. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org>.
5. Corruption Perception Index 2010 Results. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010/.

Summary. *This article examines the dynamics and Ukraine's place in the international investment ratings and their impact for foreign investment flows.*

Key words: *foreign investment, investment attractiveness, international investment ratings, investment image.*